

Dispensation til naturpleje ved kontrolleret forårsafbrænding af beskyttet mose på matr.nr. 6cd, Farum By, Farum

Furesø Kommune har henvendt sig til jer, Grundejerforeningen Gedebakken, med et forslag om at foretage naturpleje ved forårsafbrænding af et moseareal som i ejer. I mail af 22. december 2025 har Grundejerforeningen givet samtykke til at kommunerne udarbejder dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, til at udføre naturplejen.

Mosen er omfattet af naturbeskyttelseslovens¹ § 3. Det betyder, at områdets tilstand ikke må ændres uden kommunens dispensation. Kommunen kan i særlige tilfælde dispensere fra loven.

Afgørelse og vilkår

Furesø Kommune giver hermed dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65, jf. § 3 til det ansøgte.

Dispensationen gives på følgende vilkår:

- Afbrændingen skal foretages i perioden 1. november til 15. april.
- Afbrændingsperioden kan i særlige tilfælde forlænges til efter d. 15. april efter forudgående aftale med Furesø Kommune.
- Det kræver en udtalelse fra Miljøstyrelsen i perioden fra 1. marts til 31. oktober i overensstemmelse med Afbrændingsbekendtgørelsen² §7, stk. 3. *"Kommunalbestyrelsen skal indhente en udtalelse fra Miljøstyrelsen forud for meddelelse af tilladelse til afbrændinger i denne periode."*
- Op til 1/4 af arealet vist med rød stiple linje på figur 1 må afbrændes.
- Inden afbrændingen skal arealet inspiceres for at sikre, at jordrugende fugle, harekillinger, krybdyr, insekter og andre dyr har mulighed for at flytte sig.

¹ LBK nr. 927 af 28. juni 2024 af lov om naturbeskyttelse med senere ændringer.

² BEK nr. 1339 af 10. december 2014 af bekendtgørelse om brandværnsforanstaltninger ved afbrænding, brug af ild, lys, varmekilder m.v.

Dato: 12-02-2026

Sags nr.: 26/701

Dok.nr.: 5003/26

Furesø Kommune

Center for By og Miljø

Tlf.: 7235 4000

Telefon åbningstider:

Mandag-fredag kl. 10-14

Torsdag kl. 10-17

Skriv til os via Digital Post fra

borger.dk og virk.dk

www.furesoe.dk

- Det lokale politi og beredskab skal informeres forud for en afbrændning.

Figur 1. Luftfoto der viser området hvor der må afbrændes inden for; rød stiplet linje, matrikelgrænser; gul streg, rigkær; blå skravering.

Baggrund

Kommunen har i en årrække udført naturpleje i området i form af afgræsning, for at bevare og forbedre de betydelige naturværdier som findes i mosen. Naturplejen er udført i samarbejde med jer som grundejere.

Arealet som ønskes naturplejet med forårsafbrænding er ca. 0,4 ha (se figur 1). Hele arealet er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 som mose.

Mosen afgræsses ekstensivt med Dexter eller Galloway-kreaturer i sammenhæng med de tilstødende naturarealer som er eng og tørt græsland. Da der ikke er læskur på arealet, går dyrene der ikke i vintermånederne og vegetationen bliver derfor ikke græsset ned i de våde dele af mosen. I sensommeren 2025 er der foretaget høslæt af ca. 10% af mosens areal. Høslættet er taget i bræmmer på ca. 4 meters bredde med en indbyrdes afstand på ca. 10 meter. Store dele af mosen er domineret af tætte bevoksninger af især kær-star, men også andre plantearter med højt indhold af træstof, som kreaturerne primært æder i vintermånederne. Vegetationen i de uslåede dele af mosen er derfor høj og tæt og det visne plantemateriale hæmmer spiringen af urter om foråret.

Undersøgelser med afbrænding af vissent plastmateriale (førne) i moser (rigkær) har vist, at afbrænding øger mængden af plantearter og blomstrende urter. Det vurderes desuden, at de friske skud i de afbrændte områder vil være mere attraktive for de græssende dyr når græsningen genoptages i det tidlige forår 2026.

For at skabe lys til jordbunden og fremme frøspiring af urter ønsker kommunerne derfor at foretage forårsafbrænding af ca. 1/4 af mosearealet. Afbrændingen udføres af en privat entreprenør med stor erfaring med naturpleje i form af afbrænding. De slåede bræmmer vil fungere som brandbælter, hvor der kan afbrændes kontrolleret imellem.

Besigtigelse og nuværende forhold

Ca. 2/3 af mosearealet indtegnet med grøn stiplede linje på figur 1 er rigkær (særlig artsrig mose-type). Her er en forholdsvis artsrig flora med en del top-star, samt fx kær-storkenæb (rødlistet), kær-dueurt, sump-kællingetand, sump-snerre, trævlekrone, vinget perikon, nikkende star og knold-star. Store dele af rigkæret, samt af den resterende del af mosen, er dog domineret af kær-star. I dele af mosen er der opbygget et lag af dødt plantemateriale (førne), især på arealer som er domineret af kær-star.

Begrundelse for afgørelsen

Forårsafbrænding er en tilstandsændring, som kræver dispensation. Furesø Kommune giver dispensation til det ansøgte. Afgørelsen er truffet af forvaltningen efter naturbeskyttelseslovens § 65, jf. § 3.

Furesø Kommune har truffet afgørelsen på baggrund af følgende oplysninger og vurderinger.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 3 må der ikke foretages ændringer i tilstanden af blandt andet hede, mose og overdrev, medmindre kommunen i særlige tilfælde dispenserer.

Det vurderes, at afbrænding vil være naturforbedrende for den beskyttede mose, da det er en effektiv metode til at reducere mængden af førne (vissent plantemateriale), fjerne kvælstof, samt fremme muligheden for spiring af blomstrende urter som øger fødegrundlaget for insekter, mm.

Internationale naturbeskyttelsesinteresser³

Den beskyttede mose ligger i Natura 2000-område N139: Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov.

Vurdering i fht. habitatnaturtyper

Ca. 0,4 ha af mosen er kortlagt som habitatnaturtype 7230 Riggær. Det fremgår af basisanalysen (2018) at riggæret har moderat naturtilstand (artsindeksklasse 3 og strukturindeksklasse 2). Der afbrændes højst 1/4 af det kortlagte riggær, dvs. op til ca. 1000 m².

Undersøgelser har vist, at forårsafbrænding af riggær med ophobet førnelag fremmer etableringen af flere forskellige plantearter, herunder arter med højere såkaldt artsscore.

Det vurderes, at kontrolleret forårsafbrænding af op til ca. 1000 m² af riggæret potentielt kan fremme udviklingen af naturtypen i retning af en større andel af plantearter med højere artsscore og dermed potentielt kan øge naturtilstanden i riggæret. Særligt i kombination med den efterfølgende ekstensive afgræsning, forventes det at naturtypen kan udvikles i en positiv retning, da erfaringer viser at kvæg foretrækker at afgræsse områder hvor der er sket afbrænding af vissent plantemateriale.

Vurdering i fht. arter på udpegningsgrundlaget - vindelsnegle

Mosen, herunder riggæret, er levested for de to udpegningsarter skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl. Der er ét fund af sumpvindelsnegl fra 2024 og ét fund af skæv vindelsnegl fra 2015 inden for afbrændingsområdet.

Skæv vindelsnegl findes typisk på kalkrige, ofte noget fugtige eller sumpede arealer af riggær, ugødskede enge, starsumpe, væld, overdrev, strandskrænter, naturligt lysåbne, blandede løvskove (stort set uden bøg), markhegn, stengærder/stensætninger og strandvolde. Desuden findes arten ofte på ekstensivt afgræssede arealer, med starer eller græsser. Skæv vindelsnegl er således bl.a. fundet mellem mere eller mindre fugtige, visne blade af starer og græsser, f.eks. i form af visne bladlag fra foden af planterne, der ofte er små eller større tuedannende arter.

Skæv vindelsnegl vil i vinterperioden og i perioder med nattefrost søge ned i hulrum og sprækker i jordskorpen. Resten af året lever skæv vindelsnegl, ligesom sumpvindelsnegl oppe i vegetationen.

³ BEK nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Overvågningen har vist et stigende antal lokaliteter med forekomst af skæv vindelsnegl i det kendte udbredelsesområde. Arten er således udbredt i den kontinentale region, men forekomsterne er fragmenterede. Lokalt findes et mindre antal lokaliteter med skæv vindelsnegl i Mølleådalene. Arten regnes for mere sjælden end sumpvindelsnegl.

De største trusler mod skæv vindelsnegl er afvanding, manglende græsning og eutrofiering

Sumpvindelsnegl findes ofte i kalkholdig, ret lysåben mose, væld, sumpskov, ved søkant/rørsump og vandløbskant med ret stabil sumpet/våd eller vanddækket bund (typisk indtil ca. 40 cm vanddybde i september) eller undtagelsesvis blot fugtig bund (sommervandstand dog allerhøjest 50 cm under jordoverfladen). Vegetation er gerne høj og tit fladedækkende bestående af fx kær-star, høj sødgræs, stiv star, hvas avneknippe eller mindre hyppigt top-star, tykakset star, grenet pindsvineknop, gul iris eller rørgræs. Desuden sjældent også dunhammer eller tagrør. Sumpvindelsnegl lever således typisk på ældre eller visne blade af disse arter.

Sumpvindelsnegl lever oppe i vegetationen hele året rundt, og kan derfor potentielt blive påvirket af forårsafbrænding.

Overvågningen har vist et stigende antal lokaliteter med forekomst af sumpvindelsnegl i det kendte udbredelsesområde. Sumpvindelsnegl er således udbredt i den kontinentale region i Danmark med relativt høje bestandstætheder på de fleste fundlokaliteter. Lokalt findes sumpvindelsnegl på flere lokaliteter i Mølleådalene, både nord og syd for området som afbrændes, bl.a. i bredzonen af tørvegrave og i mere tilgroede mosepartier.

De største trusler mod sumpvindelsnegl er afvanding og eutrofiering

Det vurderes, at hele arealet indtegnet med rød stiplede linje på figur 1 er potentielt levested for de to arter af vindelsnegle. Det vurderes, at afbrænding af op til 1000 m² af vegetationen i mosen på sigt vil medføre en positiv påvirkning for bestanden af sumpvindelsnegl og skæv vindelsnegl, da afbrænding påvirker vegetationen i en mere artsrig og varieret retning og at dette vil gavne de to arter af vindelsnegle, især skæv vindelsnegl som er den mest sjældne af de to arter.

Ovenstående vurdering er bl.a. baseret på, at Naturstyrelsen i Klevads Mose (ca. 1,5 km mod nordvest) har foretaget afbrænding af op til 50 % af lignende mosearealer i en årrække, og at der både før og efter afbrændingerne er fundet skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl.

Øvrige arter på udpegningsgrundlaget

Det vurderes, at stor vandsalamander ikke påvirkes negativt af forårsafbrænding, se vurdering nedenfor.

Det vurderes, at følgende fuglearter som er på udpegningsgrundlaget ikke påvirkes af forårsaftbrænding da de ikke opholder sig i vegetationen som afbrændes; isfugl, rørhøg, rørdum, plettet rørvagtel, sortspætte.

Lys skivevandkalv er knyttet til vandhuller og påvirkes derfor ikke.

Stor kærguldsmed er i foråret hvor afbrændingen foretages i larvestadiet og er derfor knyttet til vandhuller. Arten påvirkes derfor ikke af forårsaftbrænding.

Samlet vurdering i fht. arter og naturtyper

Det vurderes derfor, at dispensationen ikke vil påvirke arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget for habitatområdet, og derfor ikke vil medføre forringelse eller væsentlig forstyrrelse af de særligt beskyttede naturforhold i internationale naturbeskyttelsesområder.

Fortidsminder

Hvis du støder på spor af fortidsminder eller usædvanlige naturhistoriske genstande i forbindelse med afbrændingen, skal arbejdet standses og fundet straks anmeldes til henholdsvis Museum Nordsjælland (tlf. 72 17 02 40) eller Statens Naturhistoriske Museum (35 33 22 22), jf. museumslovens⁴ § 27, stk. 2 og § 29, stk. 1.

Offentliggørelse

Dispensationen vil blive offentligt bekendtgjort på kommunernes hjemmeside dags dato.

Klagevejledning

Der kan klages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet over afgørelsen efter reglerne i naturbeskyttelseslovens kap. 12.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er adressaten for afgørelsen, ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører, offentlige myndigheder, en berørt nationalpark oprettet efter lov om nationalparker, lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig

⁴ LBK nr. 1017 af 7. juli 2025 af bekendtgørelse af museumsloven med senere ændringer

interesse i afgørelsen, og visse landsdækkende foreninger og organisationer, der har beskyttelsen af natur og miljø som hovedformål eller varetager væsentlige rekreative interesser.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af Nævnenes Hus (www.naevneneshus.dk). Klageportalen findes også på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på ligesom du plejer, typisk med MitID.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, foreninger, organisationer og offentlige myndigheder. Klagegebyret opkræves af Nævnenes Hus. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

I Klageportalen sendes din klage automatisk til kommunen. Hvis kommunen fastholder afgørelsen, sender kommunen klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen. Kommunen videresender herefter anmodningen til

Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra modtagelsen af afgørelsen. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Udnyttelse af dispensation

Dispensationen fra naturbeskyttelseslovens § 3 må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Det betyder, at du i så fald ikke må udnytte dispensationen, før klagesagen er afsluttet.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden for 3 år, efter den er givet, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Venlig hilsen

Kopi til orientering:

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, mail@sgav.dk

Dansk Botanisk Forening, naturbeskyttelsesudvalget, nbu@botaniskforening.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk

Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening Furesø, furesoe@dof.dk

Friluftsrådet, lokalraad@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Furesø, furesoe@friluftsradet.dk

Miljørådet, c.c.s.herno@gmail.com

Museum Nordsjælland, post@museumns.dk

Naturpark Mølleåens Venner, npmv@npmv.dk

Furesø By og Land, poul.luneborg@gmail.com